

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 259
אלול תש"פ

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

השיעורים יתקיימו בעז"ה
א. בירושלים, בשכונת רמות
בימי שני בשעה 8:00 בערב
ההרשמה בטל 0583266514

ב. בשכונת אחיסמן (לוד)
בימי שלישי או רביעי, בשעה 8:00 בערב,
ההרשמה בטל 0504110121

לאור התקופה מספר המקומות מוגבל. נא להזדרז!

השאלות הרבות לקראת הגי תשרי

דריכות מיוחדת החלה במוקד העירובין לרגל התקופה המתאגרת, ימי חודש תשרי. בכל שנה בתקופה זו, אנו נדרשים לעסוק במגוון נושאים שהציבור מבקש את עזרת מוקד העירובין, וכמידי שנה אנו עושים מאמצים רבים לענות לכל פניה בס"ד.

אחד מהדברים שמתעוררים כל שנה לקראת הימים הנוראים, הוא דין התחום, ועשיית עירובי תחומין, לבעלי תקיעה וחזנים העושים את דרכם אל בית הכנסת הנמצא בעיר הסמוכה או אפילו בישוב מרוחק. שיעור התחום אינו גדול, הוא בסה"כ כקילומטר אחד מקצה העיר, [לשיעור חז"א כ 1152 מטרים, ולשיעור רח"נ כ 960 מטרים]. מרחק הליכה של כרבע שעה, ובהליכה מהירה אפילו פחות. כידוע יש חזנים ובעלי תקיעה, רבנים ואפילו סתם אנשים, שהולכים לתפילות הימים הנוראים לבתי כנסת שקשורים אליהם במרחקים של שעה ויותר, וצריכים לשים לב שלא בכל דרך מותר ללכת. יש אופנים שאפשר לעשות עירוב תחומין, ויש אופנים שגם עם עירוב לא ניתן ללכת. דברים אלו צריכים לשאול ולחשב כל שאלה לגופה.

לשאלות בנושא תחום שבת, ניתן לפנות למענה הטלפוני של מוקד העירובין, במספר 054-84-83320.

המבצע השנתי במדידת הסוכות

דבר נוסף שנוגע לתקופה זו, מבצע מדידת סוכות. כמידי שנה מוקד העירובין מגיע לבדוק עשרות סוכות שיש בהם מקום פסול, מחמת גגון או מזגן הבולט מהקומות העליונות, וקשה לאמוד נכון את שיעור המקום שנפסל, ובפרט בענפי עצים המסככים על הסוכה, שהעין מטעה מאוד ולפעמים נראה שמכסה הרבה ואינו אלא מעט, ולהיפך נראה שמכסה מעט ונמצא הרבה. לצורך זה משתמשים בבקבוק המדידה של העירובין, שבו מודדים את מקום החוט הנמצא בגובה, כדי לכוון את הלחי תחתיו, ובעזרת המכשיר ניתן לקבוע גם בסוכה, את מקום הגגון והעץ הבולט על הסוכה. אך מכיון שההשתמשות במכשיר זה דורש מיומנות והכשרה, צריכים לבקש את האחראים על העירובים המנוסים בשימוש בו, שיבואו אל הבתים למדוד בו. בשנה זו הוכשרו עוד אחראים שרכשו את הבדיקה, ואנו מקוים שנוכל לתת מענה רחב יותר לכל הפונים. [הבדיקות יתבצעו בעז"ה לאחר ראש השנה].

בדיקת גגות הבולטים מעל הסוכה

לקראת ימי חג הסוכות, רבים מבקשים להשתמש במכשיר המיוחד של העירובין, לדעת עד כמה נמשכת בליטת הגג והסכך הפסול לתוך הסוכה. ומכיון שההשתמשות במכשיר כרוכה בידע ואימון מסוים, אי אפשר לכל אדם לבדוק לבדו. לכן מוקד העירובין יעמיד בעז"ה שליחים

הבורת האברכים ללימוד התחומין למעשה

בסייעתא דשמיא זכינו בימים אלו לחזור ללימוד עירובין בחברות האברכים [במתכונת מרווחת בשמירת הכללים]. מסגרת השיעורים המיוחדים ללימוד דיני התחומין הלכה למעשה, המשולבת עם מצגות ושקופיות של שרטוטים להמחשה, ומפות ערים וישובים רבים, שלומדים בהם את החישוב בצורה מעשית ביותר. לאחר תקופה ארוכה שלא התקיימו שיעורים, חזרו האברכים ונכנסו שוב לענינים, בעזרת שיעור מקיף ומעשי. האברכים ציינו את שמחתם המיוחדת בשיעור זה, ואת רצונם לרכוש את הנושא בשלימות.

לימוד דיני התחומין בגל תקופת הקורונה

כעת אנו משלימים את הסיידה של שיעורים אלו בנושא התחומין, ומתפללים ומקוים שבעז"ה בקרוב נפתח קבוצה חדשה, שתביא את הבשורה לעוד עשרות ומאות אברכים, שירכשו את לימוד ההלכה למעשה, פרקטית ומעשית, בבקיאות רבה ובהיקף רחב, עד כדי להיות מורי הוראה לרבים. בשלב זה עקב מצב הקורונה, איננו יודעים מתי תיפתח הקבוצה להלכות אלו.

לימוד דיני התחומין בגל תקופת הקורונה

עקב הביקוש להצטרף לשיעורי התחומין הנפלאים, ובמיוחד בחודש זה שלומדי הדף היומי עוסקים בלימוד סוגיות של תחום שבת, ניתנת אפשרות למי שמשתמש במחשב, לקבל את הסיידה כולל הקלטה של השיעורים, עם מצגת הממחישה את החישובים, הדגמה במגוון ערים וישובים, צורת המדידה והחישוב בזמנינו, מפות מחושבות ומסומנות, ובסוף מבחן סיכום. מערכת זו פועלת על ידי הארגון הלכה למעשה, טל' 0583248468, מייל A532534735@GMAIL.COM.

כמו כן מי שמעוניין בשיעור אחד של סיכום תמציתי, שמלמד את צורת החישוב של התחומין בזמנינו, בצורה מהירה וקלה. שיפנה לפי הפרטים הנ"ל. שיעור זה כולל גם שקופיות ומפות הממחישות את ההלכות והסוגיות, ואפשר גם להקרין את הדברים למשתתפים בשיעורי הדף היומי, שבדאי יביא לכל אחד תועלת גדולה.

פתיחת השיעורים ללימוד עירובין למעשה

לקראת זמן החורף, עומדים לפתוח בס"ד קבוצות חדשות ללימוד בדיקת עירובין והלכות מחיצות ותיקון העירובים בזמנינו, עם לימוד הפרקטיקה והטכניקה בכל דבר, כפי שהתקיימו בשנה שעברה.

לומדי השיעורים משתלבים בעשיית עירובים ברחבי הארץ, וממשיכים להחכים ולזכות את הרבים מפרי לימודם.

בתקופה זו שלומדים מסכת עירובין בדף היומי, הרי זו הזדמנות מיוחדת ללמוד את ההלכות המעשיות, עם ההדגמות וההמחשות בשקופיות, המלמדות יותר מכל הסבר. לאור זאת ניתן להירשם בימים אלו לפי הפרטים דלהלן:

תיקון עירוב ביישוב כשבעה ימי האברכים

שיצאו לאחר יום כיפור, לבדוק בבתי שמעונינים בכך. הבדיקה בתשלום 30-50 ש"ח. כמו כן תינתן הדרכה למעונינים לעשות עירוב לחצר, כדי לטלטל בשבת חוה"מ מהבית לסוכה שבחצר. [וכן ביו"ט לענין הוצאה שלא לצורך].

המעונינים בבדיקת הסוכה ירשמו בטל' 0548483320.

רבים עושים עירובים פרטיים בחצרות, לתמלול ולסוכות

הדבר המיוחד שהולך ומתפתח בשנים האחרונות, בעקבות ההתפשטות של ידיעת הלכות עירובין, וההתעוררות של הציבור להקפיד על כשרות העירוב, שלא לטלטל במקומות שהעירוב אינו כשר או אינו מהודר, רבים עושים עירובים בחצרות, על מנת להתיר לטלטל בחצר הבנין. דברים אלו התרבו מאוד בחצי שנה האחרונה, בעקבות תקופת הקורונה, שרבים התפללו במניני חצרות, וכיון שהם גיליים להקפיד שלא לסמוך על העירובים אפילו בשכונות, עשו עירוב נפרד בחצר כדי שיהיה מהודר ללא חשש. וכעת לקראת חג הסוכות, שרבים עושים סוכה בחצר, וצריכים לטלטל את המאכלים מהבית לסוכה, יש צורך מיוחד לעשות עירוב מהודר בבנין.

עשיית העירוב כוללת כמה חלקים, בדיקת כשרות הגדרות, עשיית צורת הפתח במקומות החסרים, ובדיקת האפשרות לסמוך על דין עומד מרובה על הפרוץ, לפי כל כללי ההלכה. כמו כן עשיית עירוב חצרות בבנין, ואם יש גוי או מומר, צריך לשכור את רשותו. המעונינים לשאול בכשרות המחיצות והעירובים, ניתן לפנות למענה הטלפוני, וכן אפשר לשלוח תמונות לשאלות במייל הרשום בתחתית הגליון.

שאלה בעניני שכירות מגוי שיש לו דירה אחרת

כבר בימים אלו הגיעו אלינו שאלות רבות מהארץ ומחול, חלקם מורכבות, אבל הרבה מהם שאלות של דינים בסיסיים, שחשוב לכל אחד ללמוד ולדעת אותם. נביא כאן מעט מהם, ואין בית המדרש בלא חידוש. א. מה הדין כאשר אחת מהדירות שייכת לגוי, שיש לו עוד דירה אחרת באותה עיר שבה הוא גר, האם הוא אוסר בבנין שלנו שאינו גר בו, אלא רק מגיע לעיתים רחוקות. ומה הדין אם הוא יגיע בשבת.

לכאורה שאלה זו דומה למש"כ השו"ע שגוי שנסע לשבת לדירה אחרת, אפילו הסיח דעתו מדירה זו, הרי הוא אוסר, משום שיכול לבוא בשבת. והרמ"א מתיר באופן שהסיח דעתו מלבוא, והמשנ"ב מגביל את ההיתר רק באופן שנסע לעיר אחרת, ולא באותה עיר. לפ"ז לכאורה הגוי אוסר את הבנין מחמת שיש חשש שהוא יבוא באותה שבת אבל יש מקום גדול לחלק ולומר שדברי השו"ע והפוסקים מדברים באופן שהוא גר בבנין בדרך כלל אלא שנסע לשבת, ובהו כיון שיש חשש שיחזור בשבת נחשב המקום לדירתו. אבל במקרה הנ"ל שבדרך כלל אינו גר כאן ולעיתים מגיע להיות יום או יומים יש לומר שכל זמן שלא הגיע אינו אוסר. אמנם אם יראו בשבת שהגוי הגיע הרי הוא אוסר. [ועיין בפוסקים שם האם אוסר למפרע].

עירוב של הנוסעים לאומן ששהו בבית מלון של גוים

ב. שאלה שהגיעו ביום שישי מאנשים שהיו בדרכם לציון רבי נחמן באומן, ובדרך נאלצו לשהות בארץ אחרת בבית מלון שיש בו גם גוים, בשבת זו היו שם כמה עשרות אנשים ויתקשרו לשאול איך יוכלו לטלטל במלון. במקרה זה יש לציון שגם מי שגירל בארץ ישראל לסמוך על עירובים כלליים, שיש בהם גוים, היינו משום שתולים שהשכירות מהממשלה אולי מועילה במשהו. אבל במלון בחו"ל אין שום דבר לסמוך עליו, ויפה שיתעוררו לכך שחייבים לעשות עירוב במלון ולשכור את רשויות הגוים.

כיצד ניתן להתיר את רשויות הגוים במקרה זה, הרי הם אינם יודעים היכן יש גוי, וגם קשה לפנות לכל אחד ואחד, זה ממש בלתי אפשרי. לכן במקרים כאלו עושים את השכירות מהמנהל של בית המלון באופן שיש בסמכותו להכניס חפצים אל החדרים, ומכיון שבדרך כלל לאחר שכבר השכיר את החדרים לשבת זו אין לו אפשרות להכניס חפצים לחדרים מושכרים שאינם מעוניינים בכך לכן השכירות מהמנהל אינה יכולה להועיל, אמנם בשעת הצורך יש לסמוך על שכירות מהמנהל שישכיר לפחות את כל המעברים ולדעת הרמ"א (סי' שצ"א ס"ב) שכירות זו מועילה להתיר להוציא מחדרי היהודים אל הפרוזדורים והקומות, רק אינה מתירה להכניס לחדרי הגוים, שנסתמא דבר זה אינו נצרך להם.

ג. שיעשו הפועלים פסל את העירוב

בשבוע האחרון הגיע אלינו שאלה מיוחדת מהאחראי על העירוב מהוהדר בעיר ביתר עילית. בקטע מסוים בעירוב הוא סומך על כעין תל המתלקט, באופן שהעירוב נמצא במקום הגבוה מסביבותיו כשני מטרים,

למרות שבדרך כלל לא מסתמכים על תל המתלקט בעירובים טובים, אך כאן מדובר בסלע זקוף מאוד. והנה השבוע הוא שם לב שפועלי בנין שעובדים בבניה במפלס התחתון בנו לעצמם כעין גגון מקרשים, שתחתיו הם יושבים ונחים והגגון הזה הוא צמוד לשפת התל שמשמש את העירוב.

האחראי גילה עירנות מיוחדת, והבחין מיד שמציאות זו קשורה לדין שכתב שו"ע (סי' שמ"ה סט"ז) שאם יש גג הבולט מעל מחיצות הבית, ומונע מהמחיצות לגדור את השטח שלמעלה ואם כן הקטע שבו יש את הגגון של הפועלים הרי זה כמקום פרוץ (במקרים אלו קשה לדון דין עומד מרובה על הפרוץ, משום ששפת התל אינה ישרה זה כנגד זה והרי זה פירצה בקרן זוית).

בשאלה זו היה נושא מורכב יותר כי הגגון לא הגיע ממש עד שפת התל אלא היה חרוק ממנו כשלהש טפחים, וא"כ יש מקום לומר שבאופן זה המחיצה יכולה לעלות ולגדור את השטח העליון של העירוב, אבל מבואר בפוסקים לגבי חריץ שבין שתי חצרות שאם אין ברובו ד' טפחים לא אומרים שמחיצת החריץ גודרת את השטח העליון, דעת החזו"א שהסיבה היא משום שכאשר אין בתוך החריץ שטח בשיעור קרקע רשות, אין לדופני החריץ דין מחיצה כלל ולכן אינם גודרות גם למעלה. אבל דעת חידושי מרן רבי חיים הלוי זצ"ל שהטעם אינו משום שאינה מחיצה אלא משום שנה לדגל למעלה על שפת החריץ, לפי זה לכאורה יש נפק"מ בנידון זה שאין בשפת התל רווח ד' טפחים עד הגגון ונה לעבור מזה לזה, אבל מתחתיו יש שטח ד' טפחים ודופן התל משמשת מחיצה במפלס התחתון. אם כן לכאורה כשרות המחיצה לעירוב תהיה תלויה במחלוקת זו. ועיין בזה.

בשורה משמחת - מצגת חדשה

בשבוע זה הופיעה מצגת חדשה על דיני העירובין, הכוללת עשרות מושגים והלכות, עם הסבר בטוב טעם, בשפה קלה וברורה, בצורה מעניינת ומרתקת, בדרך של סיור על עירוב של שכונת "נחלת משה" בני ברק.

המצגת כוללת דינים מעשיים ופרקטיים ביותר, ביניהם: מה בודקים בכשרות מחיצה, ומה מהדרים בעשיית לחיים. מתי הצמחים פוסלים את הלחי, ואיך מודדים את מיקום החוט מעל הלחי. האם סורג כשר ללחי, ומתי קורת הבנין כשרה לצורת הפתח. האם ערימת גזם או עפר שנמצאת תחת החוט פוסלת, והאם שטח עפר שהמכונות חונות בו פוסל מדין קרפף. ועוד עשרות דינים מומחשים בצורה מובנת גם למי שלא למד את הגמרא וההלכה, ומוסיף ידע עצום ללומדי הדף היומי. מצגת זו מומלצת לכל אחד, וניתן לרכוש ולקבל אותה בדיסק, או בקובץ מחשב [בשליחת גימבו מייל]. ניתן לשלוח בקשה במייל.

עקב תקופת הקורונה אין באפשרותנו לארגן שיעורים ציבוריים, לכן מי שיכול לארגן שיעור זה בסביבתו או בתוך שיעור דף היומי [בשמירת הזהירות], ניתן לפנות אלינו לקבל את הציוד המתאים. ויזכה בזה בזכות גדולה, להקנות ידיעות חשובות בהלכה, ובקיומה, ושמירת שבת כהלכה.

הרם תרומתך בסך 20 ש"ח 12 חודשים = 240

ותהיה שותף בכל השנה הבאה עלינו לטובה

5 דרכים לתרומה ל"מוקד העירוב"

שי מיוחד יחולק לתורמים 20 X 12 יש לציון כתובת להעברת הטי

1. במכשירי נדרים פלוס / קהילות בבתי הכנסת על שם "מוקד העירוב" - מגבית הימים הנוראים
2. בטלפון במערכת ממוחשבת 073-2757-008
3. בטלפון ע"י נציג 055-678-3323
4. בהעברה בנקאית, פרטים בטלפון הנ"ל.
5. דרך המחשב (רידיירקט) - נשלח במייל.